

Desberdin, ez bereiz

Praktika klinikoetan genero-ikuspegia txertatzeko gomendioek ezin dute izan zentzudunagoak: ez tratatzea berdin desberdinak direnean, eta alderantziz, ez tratatzea desberdin berdinak direnean. Osasun-zerbitzuetan gertatzen den genero-bereizketari aurre egitea da gomendio horien helburua, emakumeek ez dezaten arreta eta tratamendu kaskarragoa jasan, hori izaten baita normalean genero-bereizketaren ondorioa. Emakumeak izan ohi dira kaltetuak.

Datuek esaten dute. Adibidez, miokardio-infartuaren intzidentzia txikiagoa da emakumezkoetan gizonezkoetan baino, eta hilkortasun-tasa, aldiz, handiagoa, generoaren arabera, pazienteak erantzun desberdina jasotzen duelako. Espainian agintzen diren psikofarmakoen % 85 ere emakumeei zuzenduta daude, nahiz eta antsietate- eta depresio-kasuak ez diren emakumeen artean gizonezkoetan baino horrenbeste aldiz handiagoak. Halaber, prozesu naturalen medikalizazioa askoz ere nabarmenagoa da emakumeen artean gizonen artean baino, dela hilekoari lotuta, dela erditzeari lotuta, dela menopausiari lotuta.

Bereizketa ez da osasun-zerbitzuetara mugatzen. Botika eta tratamendu berriak bilatzen dituzten saio klinikoek diseinutik bertatik hasten da. Oraindik ere, askoz ere animalia eme gutxiago erabiltzen dira ikerketan, eta pertsonekin egiten diren probetan ere, emakumeak nabarmen gutxiago dira, baita emakumeei gehiagotan eragiten dieten gaixotasunak ikertzen direnean ere; gaitz asko generoetako batean eta bestean berdin ez agertu arren, eta tratamenduekiko erantzuna ere berdina izan ez arren. Jokabide justifikatua da batzuetan, baina azken emaitza ezin da izan emakumea, emakume izateagatik, zaurgarriago bilakatzen duen medikuntza-sistema bat.

Medikuntzan gertatzen den genero-bereizketaren kasu adierazgarriak, kezka sakonak eta egoera aldatzeko proposamen zehatzak jaso ditugu zenbaki honetan, gaiari eskainitako bi artikuluetan. Eta, horrekin batera, barruko orrietan hitza hartzen duten ikertzaileek transmititu diguten ikusezintasuna, eta ikusgai bilakatzeko beharra.

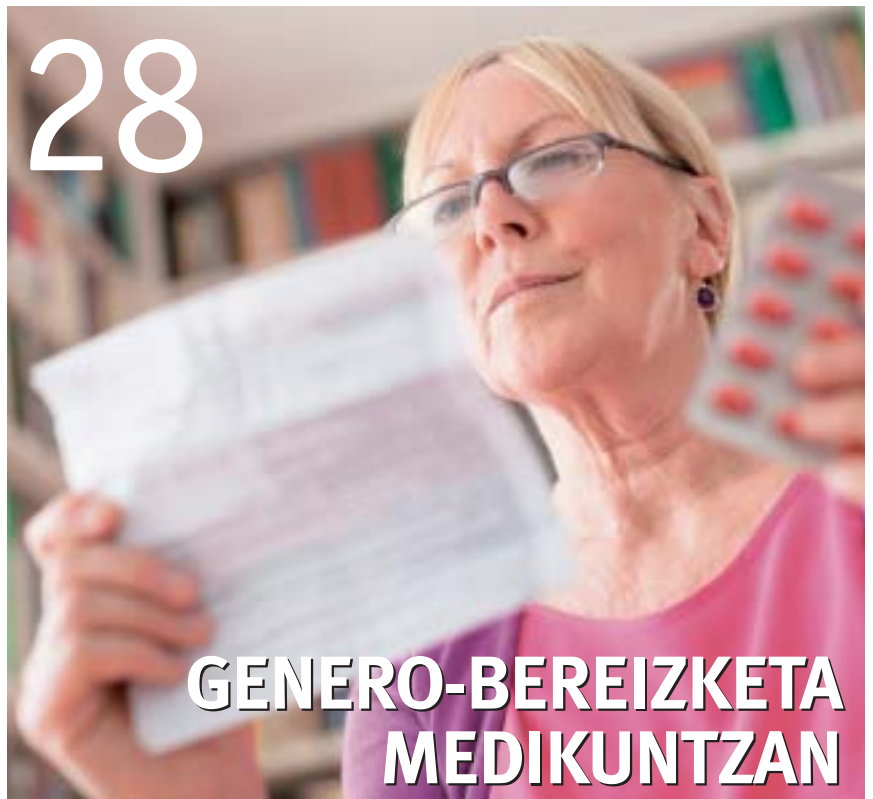
Eider Carton Virto

*Elhuyar Zientzia
eta Teknologia
aldizkariaren
zuzendaria*

Liztor asiarra erle-ehizan

Liztor asiarra Euskal Herrira ere iritsi da, eta arazo handiak sortzen ari da erlauntzetan. Arazoa ezberdina da, bi adituren ikuspuntuetatik: bata erlezaina eta bestea entomologoa. Bientzat, hala ere, bada arazo ekologiko bat.

4

**GENERO-BEREIZKETA
MEDIKUNTZAN**

Ikerketek agerian uzten dutenez, emakumezkoek gizonezkoek baino osasun-arreta eskasagoa jasotzeko arriskua dute. Horrez gain, oraindik badago emakumezkoen egoera fisiologikoak patologikotzat jotzeko joera. Egoera ezagutarazteko eta aldatzeko ematen ari diren pausoak, erreportaje bikoitzean.

20

Ischigualasto

Forma bitxiak baino askoz gehiago dago Argentinako Ischigualasto parkean. 200 milioi urteko sedimentuak landare eta animalien fosilez beteta daude. Ischigualaston Triasikoa ageri-agerian dago.

Richard Feynman gogoan

Duela 25 urte hil zen Richard Feynman, fisikari handienetako bat: Nobel sariduna, dibulgatzaile aparta eta ikertzaile fina. Zientzialariek ez dute ahaztu haren lana, eta, batez ere, haren izaera.

Konfidentzialtasuna Interneten

Gaur egunean informazio oso garrantzitsua ibiltzen da Interneten zehar: posta elektronikoa pribatuak, dokumentu konfidentzialak, online zerbitzuetako kontuen pasahitzak, kreditu-txartelen datuak... Baina seguru al doa informazio hori guztia Internetetik?

Kumuloninboan behera

William Rankin pilotuak 16.000 metrora igo behar izan zuen, kumuloninbo erraldoi bat saihesteko. Eta hodeitzar haren gainean zegoenean hegazkina hondatu zitzaion. Altuera handiegia zen, eta ez zuen presio-jantzirik, baina, ez zuen beste irtenbiderik: salto egin zuen, eta kumuloninboa goitik behera zeharkatu.

46

aurkibidea]

4 **FLASHA**
Liztor asiarra erle-ehizan

10 **ALBISTEAK**

20 **MUNDU IKUSGARRIA**
Ischigualasto: Triasikoa agerian

24 **Richard Feynman gogoan**

28 **GENERO-BEREIZKETA**
MEDIKUNTZAN

30 **Begirada emea medikuntzari**

37 **Emakumea izatea gaixotasun**
bihurtzen dutenean

40 **MUNDU DIGITALA**
INTERNETEKO KOMUNIKAZIOEN
SEGURTASUNA I:
Konfidentzialtasuna

44 **ANALISIA**
Klima-aldaketaren aferan ez aurrera ez atzera geratu, edo Kyoto v.2 protokolo berrirantz aurrera egin?
UNAI PASCUAL ETA ANIL MARKANDYA

46 **ISTORIOAK**
Kumuloninboan behera

48 **LIBURUTEGIA**
Feynmanen biografia

49 **SATORRAK ILARGIAN**

51 **GAI LIBREAN**
Metanoa: energia-iturria soilik?
OIER LAKUNTZA

54 **ASTRONOMIA**

56 **HURRENGO ZENBAKIAN**